

Teoria cunoașterii

Programa pentru seminariile din anul universitar 2004-2005, 2S

lect.univ dr. Gerard Stan

I. Obiective:

1. Înțelegerea specificului teoriei cunoașterii prin raportare la celelalte discipline filosofice;
2. Familiarizarea cu principalele concepte și probleme ale teoriei cunoașterii;
3. Deslușirea principalelor modalități de argumentare în câmpul teoriei cunoașterii;
4. Identificarea și analizarea amănunțită a principalelor teorii filosofice asupra problemelor surselor cunoașterii, adevărului și întemeierii epistemice.

II. Tematică și bibliografie

1. Conceptul de cunoaștere. Genuri de cunoaștere.

Russell, B., *Problemele filosofiei*, Ed. All, București, 1995, 1998, cap. 5. "Cunoașterea prin experiență nemijlocită și cunoașterea prin descriere", pp. 28-37.

Kant, I., *Critica rațiunii pure*, Editura Științifică, București, 1969, *Introducere*, pp.41-61.

Gilbert Ryle, "A ști cum și a ști că", în *Proceedings of the Aristotelian Society*, vol. XLVI, 1946.

2. Analiza clasică a cunoașterii

Platon, "Theaitetos", în *Opere*, vol. 6, Editura științifică și enciclopedică, București, 1989, p. 240-271.

A.J. Ayer, "Filosofie și cunoaștere", *The Problem of Knowledge*, Penguin Books, Harmondsworth, 1956, Cap. 1.

3. Reacții critice la analiza clasică a cunoașterii

Popper, K. R., *Logica cercetării*, Editura științifică și enciclopedică, București, 1981, pp. 82-88

Gettier, E. L., "Is justified true belief knowledge?", *Analysis* 23, 1963, pp. 121-123.

4. Conceptul restrictiv al cunoașterii obiective; cunoașterea de tip științific

Einstein, A., *Cum văd eu lumea*, Humanitas, București, 1992, pp. 32-36; 1996, pp. 30-34.

Monod, J., *Hazard și necesitate*, Humanitas, București, 1991, pp. 142-150.

5. Descriptiv / normativ & geneză / întemeiere în cunoaștere

Popper, K. R., *Logica cercetării*, Editura științifică și enciclopedică, București, 1981, pp. 75-76.

Stephan Amsterdamski, "Contextul justificării și contextul descoperirii", în Ilie Pârvu (ed.), *Istoria științei și reconstrucția ei conceptuală*, Editura Științifică și enciclopedică, București, 1981.

6. Problema surselor cunoașterii în disputa dintre raționalismul și empirismul clasic

Descartes, R., *Meditații despre filosofia primă, a treia meditație*, Humanitas, București, 1992.

Hume, D., *Cercetare asupra intelectului omenesc*, Ed. științifică și enciclopedică, 1987, pp.98-103, 105-109, 119-124.

Locke, J., *Eseu asupra intelectului omenesc*, Ed. științifică și enciclopedică, 1961, vol.1, pp.13-58,81-98.

Leibniz, G. W., *Noi eseuri asupra intelectului omenesc*, Editura All, București, 2003, pp. 21-64.

7. Critica soluțiilor empiriste și raționaliste asupra surselor cunoașterii.

Kant, Imm., *Critica rațiunii pure*, Editura științifică, 1969, pp. 41-43, 65-66, 91-92.

Einstein, A., *Observații asupra teoriei cunoașterii a lui Bertrand Russell*, în Einstein, A., *Cum văd eu lumea*, Humanitas, București, 1996, pp. 80-8;

Popper, K. R., *Despre sursele cunoașterii și ale ignoranței*, în vol. *Conjecturi și infirmări*, Editura Trei, București, 2001, pp.13-47.

8. Controverse teoretice contemporane asupra ideilor de a priori, înnăscut și dobândit în cunoaștere

Piaget, J., *Biologie și cunoaștere*, Dacia, Cluj, 1971, pp. 321-361;

Piaget, J., *Epistemologia genetică*, Dacia, Cluj, 1973, pp. 11-50;

Noam Chomsky, "Despre structurile cognitive și evoluția lor; un răspuns lui Piaget", în vol. *Teorii ale limbajului. Teorii ale învățării, Dezbateri dintre Jean Piaget și Noam Chomsky*, Editura Politică, București, 1988, pp.114-142;

9. Întemeierea cunoașterii

9.1. Fundaționalismul radical. Abordarea empiristă a problematicii fundării cunoașterii

A. J. Ayer, "Propoziții de bază", în *Philosophical Essays*, London, 1954;

R.M. Chisholm, "A Version of Foundationalism", în *Midwest Studies in Philosophy*, 5, 1980, pp.543-564;

E. Husserl, *Meditații carteziene*, Humanitas, București, 1994, pp. 31-52;

9.2. Teorii coerentiste ale întemeierii epistemice

Laurence Bonjour, „The Coherence Theory of Empirical Knowledge”, *Philosophical Studies*, 30, 1976, pp.281-312;

W.v.O Quine, "Două dogme ale empirismului", în vol. *Epistemologie. Orientări contemporane*, ed. Ilie Parvu, Ed. politică, București, 1975.

Gilbert Harman, *Thought*, Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 1973.

K. Lehrer, "The Coherence Theory of Knowledge", *Philosophical Topics*, 14, 1986, pp.5-25;

10. Epistemologia naturalizată

W. V. Quine, "Epistemology naturalized", în *Ontological Relativity and Other Essays*, Columbia University Press, New York, 1969, pp. 69-90.

Jaegwon Kim, "What is «Epistemology naturalized»" în E. Tomberlin (ed.), *Philosophical perspectives*, 2, *Epistemology*, Ridgeview Publishing Co., Atascadero C A, 1988.

11. Adevărul

A. Tarski, "The semantic conception of truth", în *Philosophy and Phenomenological Research* 4 (1943), 341-75 (reeditat în Feigl, H. & Sellars, W. (eds.), *Readings in Philosophical Analysis*, New York, 1949).

Davidson, D., "True to the facts", în *Inquiries into Truth and Interpretation*, Clarendon Press, Oxford, 1984.

Brand Blanshard, "Coherence as Nature of Truth", în Michael P. Lynch, *The Nature of Truth. Classic and Contemporary Perspectives*, The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, London, England, 2001, pp.103-122;

William James, "Concepția pragmatismului asupra adevărului", în Andrei Marga (ed.), *Filosofia americană*, vol. I, Editura All, București, 2000, pp.170-189.

III) Observație: Textele parcurse în timpul orelor de seminar devin materie obligatorie pentru examen; Nota obținută pentru subiectul din materia parcursă la seminarii reprezintă 1/3 din nota finală.